

02.02 6 клас укр.мова Добровольська В.Е.

Написання НЕ з прикметниками

Мета:

- повторити й поглибити знання учнів про способи творення прикметників, зокрема про префіксальний спосіб; сприяти зміцненню навичок правопису прикметників з часткою *не* разом і окремо та позначати відповідні орфограми, формувати загальнопізнавальні вміння правильно писати прикметники з вивченою орфограмою;
 - розвивати творчі вміння зіставляти, порівнювати, моделювати й конструювати мовні явища;
 - виховувати патріотичні почуття, любов до Батьківщини, рідної мови.
- Повторення: подвоєння на межі морфем.

Творче конструювання.

Від поданих слів утворіть прикметники з суфіксами –
ОВ-, -ЕВ-, -ЄВ-

- Життя—
- Алюміній—
- Вишня—
- Малина—
- Береза—
- Оксамит—
- Березень--

Перевір себе:

- *Життєвий, алюмінієвий, вишневий, малиновий, березовий, оксамитовий, березневий.*

Продовжте речення

- Прикметник - це...
- Прикметники змінюються за...
- Початковою формою прикметника є ...
- У реченні прикметник...
- Назвати групи прикметників за значенням

Разом з НЕ пишемо

1. Якщо прикметник без НЕ не вживається і НЕ виступає префіксом:
негайний, неугарний, незорий
 2. Якщо утворений прикметник з НЕ можна замінити синонімом:
нешвидкий – повільний, неохайний – брудний
 3. У складі префікса **недо -** , що надає значення неповноти якості:
недоладний, недосяжний.
- У прикметниках, що становлять єдине поняття: *незнайомий, неказаний, незрівняний*

Окремо пишемо

1. Якщо до прикметника в реченні є протиставлення : *не легкий, а важкий, не сумний, а веселий.*
- Якщо прикметник з НЕ виступає присудком (між прикметником і НЕ можна вставити є, був) : *туман не густий (туман не є (був) густим)*

Встановлення відповідності

До кожного слова доберіть із довідки синонім з НЕ-

- Пасивний, бідний, загрозливий, грубий, навіжений, короткий, збитковий, безмежний, пам'ятний, особливий, зомлілий.

-

Довідка: невгамовний, неактивний, неvigідний, небезпечний, невеликий, незабутній, небагатий, неvvічливий, невимірний, незвичайний, непритомний.

Вправа 1

Спишіть, розкриваючи дужки

- (Не)високі будівлі; це дерево (не)високе; його будинок (не)новий, а старий; (не)заможні громадяни; мій брат (не)заможний; (не)гідний учинок; (не)щасний випадок; (не)гайний результат; (не)досяжна мрія; (не)мічний дідусь.
- *Поясніть свій вибір, спираючись на вивчені правила.*

• Вправа 2

- *Опрацювати правило в підручнику (сторінку подано нижче)*

• Вправа 3

- *Виконати праву 393*

НЕ з прикметниками пишемо

РАЗОМ	ОКРЕМО
<ul style="list-style-type: none"> якщо прикметник без не не означає нічого: нестерпний, немилуваний якщо прикметник у сполученні з не означає одне поняття: неглибокий (мілкий), недалекий (близький) 	<ul style="list-style-type: none"> якщо до прикметника є протиставлення: не глибокий, а мілкий якщо прикметник виступає присудком, а словом не заперечується ознака, виражена цим прикметником (після не можна вставити слова є, був, була тощо): Це село не глибоке. якщо перед прикметником стоять слова далеко, зблизь, аж ніяк, ні до чого: далеко не досконалий театр; ні до чого не здатна людина

ПРОГРАМА

Не з прикметниками

303 З'єднай прикметник з іменником, підкреслюючи, чи вони пишуться разом.

Нещадний, немисний, неспокійний, несправний, неутрачений, недобрый, немисливий, неспокійний, неспокійний.

З'єднай з одним з іменників слово складом і записай складне речення.

304 *Чому так?* Підкреслюючи, чому так в першому реченні не з прикметником пишеться разом, а в інших – окремо.

- Сашко взяв велику рибу.
- Сашко взяв не велику, а маленьку рибу.
- Сашко взяв рибу не велику.
- Сашко взяв зблизь не велику рибу.

305 Прочитай текст. Чи можна назвати його описом? Підкреслюючи, чи змусило тебе задумати слово. Як змусило задумати слово?

Я Твій друг

Я дуже люблю Карпати. Немало красивого відпочинку, як у горах. Отак роздумуючи, я забрів у густий ліс. Продиралася крізь хліп, а квіти на величезну дівку місину. Купці молоді грабники, неспокійний квіти, громади смерічок – усе творило перешкоду для ходи...

Я очам не повіряв: недалеко стіла велика ведмедина й велика сивакула, а біля неї лежало маленьке ведмеденко. Я нечутними кроками підійшов ближче й углядів: ведмеденко

потрапило в пастку. Браненськи поставили! Мені нічого не залишалося, як тільки сміливо підійти до звіратка. Але як поводитися його нати? Перемагаючи неймовірний страх, я ковчів, дуже обережно підходив і не спускав з ока ведмедичку. Поглядуючи ніжно кутро ведмедички, я примовляв: «Не бійся мене, малецько, я тебе назвою, я твій друг». Я розина залізко, поглядом зацікалену передню лапку – і відпустив його.

Ведмедичка уважно глянула на мене й побігла з малим до лісу (За Л. Сеніком).

- 11.** Покроїть значення виділених слів за допомогою тлумачного словника.
12. Знайдіть у тексті приметники з суфіксом *ни* й покроїть їх за нарисом.
 Випишіть словосполучення з цими приметниками. Доберіть синоніми (жоді).

336 **ПОПРАЦЬОУЄ З ДІАК.** Розподіть між собою групи слів. Складіть і запишіть два речення з словами своєї групи. Перевірте один в одного висновок.

1. Нешидкий, не шидкий. 2. Некалохий, не калохий.

337 **1.** Складіть речення, розкриваючи думку. Підкресліть і покроїть орфограму *ни* з приметниками.

1. (Не)добрий шлях веде в злий край. 2. Після дощу назавжди (не) потрібний. 3. Доброму каменю нісок (не) потрібний (Нар. прислів'я). 4. Слава тому, хто в годину про гріху в краї (не)втомній побероху млу (В. Сосюра). 5. То була (не)сумна пісня подоланого, а радісний спів переможця (М. Коцюбинський). 6. Хто робить вигляд, що до всього здатний, той ні до чого (не)здатний (Лео Циз). 7. Тарас стояв і віддалявся в далекі річки крізь (не)великі шибки вікна (В. Шевчук).

2. Підкресліть члени речення в першому реченні. Виділене слово розберіть за будовою, визначте спосіб його творення.

- 338** **Напишіть** *невеликий* *стих* (5–6 речень) у *вдвоєчному* *стилі* на *одну* з *поданих* *тем*. Використайте приметники, які було б *написано* з *не* *разом* і *окрем*.

ТЕМА: «Штер з гасм розмовляв», «Спочивав штер у спортиках», «Принесли донці золоті скробки» (І. Жиланко).

§ 48. НАПИСАННЯ -Н- І -НИ- У ПРИКМЕТНИКАХ

Про написання *-ни-* у приметниках на межі кореня і суфікса, а також про прикметникові суфікси *-енн-*, *-инн-*.

ПРИГАДАЙМО. Коли у словах відбувається збіг приголосних?

- 339** Порівняйте написання приметників. Визначте, від яких іменників їх утворено та чи закінчуються основи цих іменників на *н*. За допомогою якого

**На уроці я
дізнався/
дізналася...**

**Цікавим для
мене було...**

**Найкраще
мені
вдалося...**

**Хочу більше
дізнатися**

Домашнє завдання:

- §47, впр. 397 (переписати, розкриваючи дужки)

Фото усієї виконаної роботи надсилай у Human на перевірку

Або на пошту cucerochka@bigmir.net

Бажаю успіхів!